

Monumentnummer*: 528905

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **05 september 2006**
Kadaster deel/nr **82846/67**

Woonplaats* **Velsen-Zuid**   *Gemeente** **Velsen**   *Provincie** **Noord-Holland**

Locatiennaam **Velsen-Zuid**   *Locatieomschrijving*

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Velsen	H			4755
Velsen	H			8066
Velsen	H			6256
Velsen	H			6264
Velsen	H			4764
Velsen	H			6261
Velsen	H			5800
Velsen	H			4765
Velsen	H			4743
Velsen	H			8308
Velsen	H			5176
Velsen	H			8062
Velsen	H			264
Velsen	H			6262
Velsen	H			6263
Velsen	H			5178
Velsen	H			8063
Velsen	H			5181

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Velsen	H			8064
Velsen	H			5180
Velsen	H			6254
Velsen	H			8065
Velsen	H			5177
Velsen	H			8309
Velsen	H			5175
Velsen	H			4766

*Omschrijving***

Omschrijving onderdeel 2: HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG.

Grootschalige parkaanleg in vroege en rijpe landschapsstijl uit de 18de, 19de, en 20ste eeuw, met gedeelten in formele stijl, daterend uit de 17de en 18de eeuw. De aanleg kenmerkt zich door een uitgestrekt wandelbos met patroon van slingerpaden en enkele rechte lanen. In de omgeving van het huis kent het park een meer open structuur. De aanleg aan de noord- en NO-zijde van het huis werd in 1939 een stuk ingekort door de aanleg van de Parkweg en mist hierdoor de elders in het park herkenbare ruimtelijke samenhang.

De oudste delen van het park bestaan uit een patroon van rechte lanen en wallen-structuur, die resteren van een ruime formele aanleg die teruggaat tot het einde van de 17de eeuw en de eerste helft van de 18de eeuw. Dit patroon is opgebouwd uit de rechte laan op de as pal langs en evenwijdig aan de voorgevel van het huis, de dwarslaan met wal ten westen hiervan en de haaks op ongeveer het midden van de dwarsas gesitueerde rechte laan, die tot de westgrens van de aanleg voert. Een groot deel van het park werd in de jaren '70 van de 18de eeuw in vroege landschapsstijl heraanlegd. Deze aanleg is onder meer nog herkenbaar aan het uitgestrekte wandelbos in de westelijke helft van de parkaanleg, dat bestaat uit een patroon van fijnmazige slingerpaden en slingerlanen. Een markant onderdeel van de aanleg uit deze tijd is verder het sterk geaccidenteerde deel aan de noordzijde, dat bestaat uit de in slingerende curven vergraven Engelmundusbeek met steile taluds, heuvelpartijen en eilandje met hermitage. Oorspronkelijk was dit deel voorzien van meer ornamentele tuinobjecten, zoals de ruïne van een kasteel en kapel, en enkele rustieke bruggen. Uit historische bronnen is bekend dat de tuinarchitect Johann Georg Michael bij deze aanleg betrokken is geweest.

Ook het bewaard gebleven Jeneverhuisje aan de zuidzijde van het park tegen de rand van een even ten westen van de hertenkamp gelegen weiland in landschapsstijl gaat tot deze tijd terug, evenals de Chinese koepel in het midden van het park. De aan laatstgenoemd onderdeel gelegen vijverpartij in landschapsstijl dateert vermoedelijk in oorsprong eveneens uit het einde van de 18de eeuw, maar het verloop hiervan is vermoedelijk na 1833 onder leiding van Jan David Zocher jr. enigszins vergraven. Onder diens leiding werd voorts de hertenkamp aangelegd, waarvoor de rechte toegangslaan naar het huis werd gekapt. Op deze wijze werd het huis aan de voorzijde voorzien van een grote open ruimte, die door een vijverpartij in landschapsstijl wordt omgeven.

Een aantal exotische bomen in het park in de omgeving van het huis, zoals de moerascypres, varenbeuk, treurbeuk, treures, zilverlinde en Nordmannspar werden vermoedelijk door Zocher aangeplant.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

In 1924 werd de buitenplaats door de gemeente Velsen gekocht en tot openbaar wandelpark bestemd.

In 1937 werd het park aan de NW-zijde, west en ZW-zijde onder leiding van de tuinarchitect Leonard Springer aangepast en een stuk ingekort in verband met het toen hier gerealiseerde villapark Velserbeek. Springer heeft het park toen van een aantal nieuwe heesterpartijen voorzien en heeft vermoedelijk op enkele plekken het patroon van paden wat vereenvoudigd.

Waardering

De HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG van Velserbeek is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

- vanwege de rijke gelaagdheid van aanwezige historische tuinstijlen;
- als icoon van de vroege landschapsstijl in Nederland;
- als gaaf bewaard en vroeg voorbeeld uit het oeuvre van de tuinarchitect Johann Georg Michael;
- vanwege de door Johan David Zocher heraangelegde delen van het park.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg